

TILSYNS- RAPPORT

Betinget vedtak om akkreditering av fagskoleutdanning

Spekevareproduksjon ved Trøndelag høyere
yrkesfagskole

2022

NOKUT – Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen – er et faglig uavhengig forvaltningsorgan under Kunnskapsdepartementet.

NOKUTs samfunnsoppdrag, oppgaver og faglige uavhengighet er definert i universitets- og høyskoleloven og er nærmere spesifisert i forskrifter. I tillegg utfører NOKUT tilsyns- og forvaltningsoppgaver etter delegasjon fra departementet. I tillegg utfører NOKUT tilsyns- og forvaltningsoppgaver etter delegasjon fra departementet.

Formålet med NOKUTs virksomhet er å sikre og fremme kvalitet i utdanning ved utdanning

- å føre tilsyn med, informere om og bidra til å utvikle kvaliteten på norske utdanninger og institusjoner
- å godkjenne og informere om utenlandsk utdanning og informere om mulighetene for godkjenning av utenlandsk utdanning og kompetanse i Norge

NOKUTs arbeid skal bidra til at samfunnet kan ha tillit til kvaliteten i norsk høyere utdanning, høyere yrkesfaglig utdanning og godkjent høyere utenlandsk utdanning.

NOKUT bruker rundt 900 eksterne eksperter i akkrediteringer, tilsyn, evalueringer, godkjenning av utenlandsk utdanning og prosjekter.

Du kan lese mer om arbeidet vårt på nokut.no.

NOKUT er sertifisert som miljøfyrtårn

Institusjon	Trøndelag høyere yrkesfagskole, organisasjonsnummer 923 247 742.
Fagskoleutdanningens navn	Spekevareproduksjon
Utdanningsform	Nettbasert med samlinger
Sakkyndige	Olga Gjerald, Knut Wien, Tom Alexander Østensen
Dato for vedtak	3. januar 2022
NOKUTs saksnummer	21/08474

© NOKUT Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen skal NOKUT oppgis som kilde.

Hva søknaden gjelder

Trøndelag høyere yrkesfagskole søkte NOKUT til søknadsfristen 15. september 2021 om akkreditering av *Spekevareproduksjon* som fagskoleutdanning.

Utdanningen er

- 30 studiepoeng
- Nettbasert med samlinger

Trøndelag høyere yrkesfagskole har søkt om å gi samlingene på Trøndelag høyere yrkesfagskole avd. Trondheim.

Innhold

Hva søknaden gjelder.....	3
1 Vedtak	5
2 Gjennomgang av kravene for fagskoleutdanning.....	7
2.1 Utdanningens navn	7
2.2 Utdanningens faginnhold og struktur	8
2.3 Samarbeid med aktører i yrkesfeltet	9
2.4 Overordnet læringsutbyttebeskrivelse	10
2.5 Omfang og nivå	12
2.6 Internasjonale standarder, konvensjoner og avtaler.....	13
2.7 Opptakskrav.....	14
2.8 Politiattest	16
2.9 Skikkethetsvurdering.....	17
2.10 Fagmiljø og sensorer	18
Vedlegg 1: Læringsutbyttebeskrivelser	25
Vedlegg 2: Sakkyndige.....	27

1 Vedtak

De faglige kravene for akkreditering av *Spekevareproduksjon*, 30 studiepoeng nettbasert undervisning (med samlinger), ved Trøndelag høyere yrkesfagskole er oppfylt på følgende vilkår:

- At dere presiserer kravene dere stiller til undervisningspersonalets faglige utdanning, per emne, jf. fagskoletilsynsforskriften § 2-3 første og tredje avsnitt.
- At dere presiserer kravene dere stiller til sensorenes kompetanse, slik at det er tydelig at dere sikrer at sensorene har tilstrekkelig kompetanse til å vurdere om studenten har oppnådd læringsutbyttet, jf. fagskoletilsynsforskriften § 2-5.

Dere må sende dokumentasjon til NOKUT på at dere har utført endringene vi stiller som vilkår for akkrediteringen. Utdanningen kan ikke starte opp før dere har sendt dokumentasjonen og deretter har mottatt tilbakemelding fra NOKUT på at vilkårene er oppfylt. Fristen for å sende dokumentasjonen er senest tre år etter vedtaksdato.

I kapittel 2 har vi begrunnet vedtaket.

Vi har fattet vedtaket med hjemmel i

- lov om høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoleloven) § 5
- forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoleforskriften) § 47

Vedtaket gjelder utdanningen som er beskrevet i søknaden NOKUT mottok til søknadsfristen 15. september 2021.

Vedtaket gjelder for nettbasert undervisning med samlinger på studiestedet samlingene på Trøndelag høyere yrkesfagskole avd. Trondheim.

Dere kan klage på vedtaket

Dere kan klage på dette enkeltvedtaket til oss. Klagefristen er tre uker etter at dere har mottatt vedtaket. Klagen skal nevne vedtaket dere klager på, og de endringene dere ønsker i vedtaket. Dere bør også begrunne klagen.

Dere kan ikke klage på vurderinger vi har gjort av det faglige innholdet i utdanningstilbudet. Det dere kan klage på er

- saksbehandlingsfeil, altså at NOKUT ikke har gjennomført saksbehandlingsprosessen på lovlig måte
- rettsanvendelsesfeil, altså at NOKUT har brukt feil del av regelverket, eller brukt regelverket feil
- feil faktum, altså at NOKUT har lagt til grunn feil faktagrunnlag for vår vurdering
- maktmisbruk
- urettmessig forskjellsbehandling

Dersom vi opprettholder vedtaket på tross av klagen, videresender vi klagen til Klagenemnda for vedtak fattet av NOKUT – fagskoleutdanning. Klagenemnda fatter endelig vedtak. Dere har rett til innsyn i dokumentene i saken.

Reglene om klage framgår av forvaltningsloven:

- Klagerett på enkeltvedtak – § 28
- Klagefrist – § 29
- Innholdet i klagen og hvem den skal rettes til – § 32
- Klageinstans – §§ 32 og 33
- Klageinstansens vedtak er endelig – § 28
- Retten til innsyn i dokumentene i saken – § 18

Forholdet mellom NOKUTs vedtak og forvaltningsloven, og at dere ikke kan klage på faglige vurderinger, går fram av fagskoleforskriften § 55.

Se også informasjon om NOKUTs klagenemnd i studiekvalitetsforskriften kapittel 7.

Dere må starte opp utdanningen innen tre år

Akkrediteringen er gyldig fra vedtaksdatoen. Dere må starte opp utdanningen innen tre år fra vedtaksdatoen. Dersom dere ikke har startet opp utdanningen innen tre år, vil akkrediteringen falle bort, jf. fagskoleforskriften § 52.

Dere må melde fra om noen typer endringer i den akkrediterte utdanningen

Fagskoletilsynsforskriften § 5-1 lister opp endringer som er meldepliktige. Dersom dere vil gjøre meldepliktige endringer i den akkrediterte utdanningen, må dere melde fra til NOKUT før dere gjennomfører endringen. NOKUT vurderer om endringene gjør det nødvendig å søke om ny akkreditering.

Dere kan velge om dere vil tilby utdanningen på heltid eller deltid

Dersom utdanningen er akkreditert som heltidsutdanning, kan dere også tilby den som deltidsutdanning uten å melde fra til NOKUT. På samme måte kan dere tilby en akkreditert deltidsutdanning som heltidsutdanning. Begge disse endringene forutsetter at dere følger samme utdanningsform, og at utdanningen ellers er i samsvar med akkrediteringen og kravene til fagskoleutdanning.

Dere må rapportere til Statistisk sentralbyrå og DBH Fagskolestatistikk

Statistisk sentralbyrå (SSB) vil tildele denne utdanningen en NUS-kode. Dere skal bruke koden når dere rapporterer om utdanningen til SSB og til DBH Fagskolestatistikk.

2 Gjennomgang av kravene for fagskoleutdanning

I gjennomgangen av kravene fører vi først opp kravet som dokumentasjonen er vurdert opp mot under hver overskrift, og deretter NOKUTs vurdering.

2.1 Utdanningens navn

Vi har vurdert dokumentasjonen opp mot følgende krav:

Fra fagskoletilsynsforskriften § 2-1 tredje avsnitt bokstav a:

«Utdanningen skal ha et dekkende navn.»

Kravet er at utdanningen skal ha et «dekkende navn». Ordlyden i «dekkende navn» tilsier at navnet skal signalisere hvilken kompetanse studentene har etter å ha gjennomført utdanningen, og at navnet ikke kan være så overordnet at det ikke er tydelig hva som ligger i utdanningen.

Utdanningens navn må gi mening for potensielle studenter, arbeidsgivere og samfunnet ellers. Navnet skal imidlertid ikke i seg selv si noe om utdanningens nivå eller lengde, og skal dermed ikke inneholde ordet «fagskoleutdanning» eller henvise til antall studiepoeng utdanningen er på.

Kravet til utdanningens navn må ses i sammenheng med krav til utdanningens læringsutbytte i den forstand at navnet skal speile utdanningens læringsutbytte. For at kravet skal anses oppfylt må derfor utdanningens navn være så presist at det ikke forveksles med andre utdanninger som har et annet nivå eller læringsutbytte. I dette ligger at navnet må skille seg fra navn på eksisterende utdanninger som ligger på et annet nivå i NKR, og navn på andre fagskoleutdanninger som er vesentlig lengre eller kortere.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at utdanningen har et dekkende navn, jf. fagskoletilsynsforskriften § 2-1 tredje avsnitt bokstav a.

Gjengivelse fra dokumentasjonen

Utdanningen har ifølge søknaden navnet *Spekevareproduksjon*. I søknadsskjemaet skriver dere at utdanningen gir «økt kunnskap innen spekevareproduksjon og produksjonstekniske prosesser», og at «kandidaten skal tilegne seg kunnskap om forhold i produksjonsprosessen som har betydning for produktkvalitet».

Vurdering

Vår vurdering er at navnet «Spekevareproduksjon» samsvarer med utdanningens overordnede læringsutbytte, faginnhold og omfang. Navnet er dekkende for denne utdannelsen som bør ses på som en etterutdanning eller tilleggsutdanning innen et område av kjøttproduksjonen i Norge, ettersom den bygger på relevante fagbrev. Vi har ulike områder som spekemat, ferskvarer, slaktning, nedskjæring, påleggsproduksjon, farseproduksjon osv. Denne fagskoleutdannelsen er for å styrke den delen som omhandler spekematproduksjon. Navnet «spekevare» passer godt inn på denne

«etterutdanningen». Kjøtteteknologi er basisen for alle områdene og i den generelle utdannelsen (fagbrevene) er det hovedvekt på dette tema, men selve spekematen er det lite fokus på i den ordinære utdannelsen så på den måten er dette et tilbud som kan dekke et tomrom som har vært der lenge.

Samlet viser dette at kravet er oppfylt.

2.2 Utdanningens faginnhold og struktur

Vi har vurdert dokumentasjonen opp mot følgende krav:

Fra fagskoletilsynsforskriften § 2-1 tredje avsnitt bokstav b:

«Utdanningen skal ha et faginnhold og en struktur som er egnet til at studentene kan oppnå læringsutbyttet.»

Utdanningen skal ha et faginnhold og en struktur som er «egnet» til at studentene kan oppnå læringsutbyttet. En alminnelig språklig forståelse av «egnet» tilsier at utdanningen skal ha et innhold og må være organisert på en måte som gjør det mulig for studentene å oppnå utdanningens læringsutbytte.

Sentralt for dette kravet er utdanningens emner og sammenhengen mellom dem. Emnene og temaene som er relevante for å nå læringsutbyttet må være dekket av faginnholdet i utdanningen. De fleste utdanninger er delt opp i emner. Emnene skal til sammen bidra til at det overordnede læringsutbyttet oppnås. Hvert emnes innhold og omfang, og sammenhengen mellom emnene, må være fastsatt i studieplanen.

For at kravet skal være oppfylt må faginnholdet verken være for snevert eller omfattende til at studentene kan oppnå læringsutbyttet. Videre kreves det at rekkefølgen og sammenhengen mellom emner og temaer er logisk, og støtter opp under den læringsprosessen studentene skal gjennomgå.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at utdanningens faginnhold og struktur er egnet til at studentene kan nå det oppgitte læringsutbyttet, jf. fagskoletilsynsforskriften § 2-1 tredje avsnitt bokstav b.

Gjengivelse fra dokumentasjonen

Utdanningen er ifølge søknaden delt opp i følgende emner:

- Kjøtteteknologi (5 studiepoeng)
- Spekevarerproduksjon (10 studiepoeng)
- Kvalitetsstyring (3 studiepoeng)
- Prosessteknikk (5 studiepoeng)
- Prosjekt med selvvalgt tema (7 studiepoeng)

I søknadsskjemaet skriver dere at «behovet for å styrke kunnskapen om produksjon av spekevarer i Norge er stor, og at dagens formelle utdanningssystem ikke leverer den

kompetansen spekematbedriftene har behov for». Dere skriver videre at utdanningens målgruppe er yrkesutøvere som allerede har relevant erfaring og kompetanse.

Dere har søkt om å tilby utdanningen som nettbasert med samlinger.

Vurdering

Vår vurdering er at utdanningens innhold og struktur fremstår logisk. Vi ser det som sannsynlig at studenten vil kunne oppnå studiets læringsutbytte innen spekevareproduksjon etter å ha fullført denne utdanningen.

Det er mange tema totalt sett i denne utdanningen, og det kan virke som om studenten skal tilegne seg mye kunnskap innenfor en nettbasert utdanning med samlinger på et år, men flere av temaene går direkte inn i hverandre, så vi mener det er gjennomførbart. Det er en god helhet i utdannelsen.

Samlet viser dette at kravet er oppfylt.

2.3 Samarbeid med aktører i yrkesfeltet

Vi har vurdert dokumentasjonen opp mot følgende krav:

Fra fagskoletilsynsforskriften § 2-1 første avsnitt:

«Fagskolen skal samarbeide med aktører i arbeidslivet for å sikre at utdanningens læringsutbytte er relevant for ett eller flere yrkesfelt.»

Ordlyden i kravet viser til at utdanningen skal være yrkesrettet, og stiller krav til formålet med samarbeidet mellom fagskolen og aktører i arbeidslivet.

Kravet må tolkes i lys av fagskoleloven § 4 første avsnitt andre setning, som sier at fagskoleutdanning skal gi kompetanse som kan tas i bruk for å løse oppgaver i arbeidslivet uten ytterligere opplæringstiltak. Også i forarbeidene til fagskoleloven er det gitt uttrykk for at fagskoleutdanning skal svare til behov i arbeidsmarkedet. Fagskoleutdanning skal dermed være en avsluttet og selvstendig utdanning med opplæring i spesifikke ferdigheter, som skal kunne tas i bruk for å løse konkrete oppgaver i arbeidslivet uten ytterligere opplæringstiltak. En del av vurderingstemaet er derfor om samarbeidspartnerne er relevante for å kunne sikre at utdanningen kan tas i bruk i arbeidslivet. En annen side av kravet er at fagskolen må ha planer om regelmessig og systematisk samarbeid med arbeidslivet. Det sentrale er at samarbeidet bidrar til at utdanningen er relevant for minst ett yrkesfelt. Det er ikke tilstrekkelig at enkeltpersoner i fagmiljøet har uformell kontakt med representanter for yrkesfeltet.

Samarbeidet med arbeidslivet bør handle om utvikling, gjennomføring og evaluering av utdanningen.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at samarbeidet er tilstrekkelig for å sikre at utdanningens læringsutbytte er relevant for yrkesfeltet, jf. fagskoletilsynsforskriften § 2-1 første avsnitt.

Gjengivelse fra dokumentasjonen

I søknadsskjemaet skriver dere at studiet er utarbeidet i et tett samarbeid med Grilstad AS og Nortura AS og at «samarbeidsbedriftene har deltatt i planarbeidet med ledelse og tillitsvalgte». Dere skriver videre at «Grilstad og Nortura har gjort bedriftsinterne vurderinger og beskrevet konkrete ønsker/utfordringer vedrørende kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse». Det er beskrevet at fagskolen planlegger å fortsette samarbeidet med begge samarbeidspartene. Målet for videre samarbeid er oppført som følgende i søknadsskjemaet:

- Utvikling av læringsutbyttebeskrivelser for hvert emne (E-lub)
- Firmapresentasjon årlig – gjennomføres primært ved gjesteforelesninger
- Gjesteforelesninger om avtalte tema
- Hospiteringsordning for lærere/bruk av skolens ressurser ved behov
- Årlig gjennomgang av studieplaner for bedre innretning mot aktuell utvikling i bransjen

Vurdering

Vår vurdering er at samarbeidspartnerne er relevante for å kunne sikre at utdanningen kan tas i bruk i arbeidslivet. Samarbeidet bidrar til at utdanningen er relevant for spekevareproduksjon, og oppfyller kravene som stilles til samarbeidsaktører.

Samlet viser dette at kravet er oppfylt.

Anbefaling: Vi anbefaler at dere også samarbeider med en representant eller to fra mindre, private bedrifter. Dette for å vise at utdannelsen er for hele bransjen og ikke kun de største industribedriftene. Det er mulig at dette allerede er dekket inn gjennom Grillstad sin rolle, ellers er det noe dere kan eventuelt vurdere på sikt.

2.4 Overordnet læringsutbyttebeskrivelse

Vi har vurdert dokumentasjonen opp mot følgende krav:

Fra fagskoleloven § 5 andre avsnitt tredje setning:

«Akkreditert fagskoleutdanning skal være i samsvar med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk.»

Fra fagskoletilsynsforskriften § 2-1 andre avsnitt:

«Utdanningens læringsutbytte skal være utformet i tråd med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR), og kvalifikasjonen skal være tilstrekkelig for å utøve yrket.»

Bestemmelsene stiller krav om hvordan læringsutbyttet skal beskrives, og på hvilket nivå kvalifikasjonene skal være. En læringsutbyttebeskrivelse skal beskrive hva en person vet, kan og er i

stand til å gjøre som resultat av læringsprosessen som skjer gjennom utdanningen, jf. forskrift om NKR og EQF (Det europeiske rammeverket for kvalifikasjoner) § 2 bokstav c.

Utdanningens læringsutbytte er styrende for mange andre sider av utdanningen. Det må være samsvar mellom det overordnede læringsutbyttet og utdanningens navn, omfang, nivå i NKR, faginnhold og struktur, opptakskrav og fagmiljø.

Læringsutbyttet skal være på nivå 5 i NKR, jf. fagskoleloven § 4 første avsnitt første punktum. Det må derfor vurderes om læringsutbyttebeskrivelsen(e) er i tråd med NKR nivå 5.1 eller 5.2.

Kravet om utdanningens læringsutbytte, jf. fagskoletilsynsforskriften § 2-1 andre avsnitt henger tett sammen med kravet i fagskoletilsynsforskriften § 2-1 første avsnitt om samarbeid med yrkesfeltet, og fagskolelovens krav om at utdanning må gi en kompetanse som kan tas i bruk i arbeidslivet uten ytterligere opplæring, jf. fagskoleloven § 4 første avsnitt andre setning. Det må derfor vurderes om kvalifikasjonen er tilstrekkelig for å utøve yrket. Vurderingstemaet er om utdanningen gir en kompetanse som kan tas i bruk i arbeidslivet uten ytterligere opplæring, og om læringsutbyttet er relevant for yrkesfeltet.

Videre må læringsutbyttebeskrivelsen være så fagspesifikk at den gir mening som en overordnet beskrivelse av kompetansen, og den kan ikke ligge for tett på de generelle formuleringene i NKR. Det må være mulig å vurdere om læringsutbyttet er oppnådd. Hvis dere benytter karakterer som vurderingsuttrykk, må det være mulig å sette karakterer på studentene som speiler hvor godt de mestrer læringsutbyttet. Det må til slutt vurderes om studentene kan oppnå læringsutbyttet med grunnlag i startkompetansen de kommer inn med (utdanningens opptakskrav). Alle studenter som har fullført og bestått utdanningen, skal minimum ha oppnådd utdanningens overordnede læringsutbytte.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at det samlede læringsutbyttet er i tråd med NKR, og at kvalifikasjonen er tilstrekkelig for å utøve yrket, jf. fagskoletilsynsforskriften § 2-1 andre avsnitt.

Gjengivelse fra dokumentasjonen

Utdanningens læringsutbytte er på nivå 5.1 ifølge søknaden.

Læringsutbyttebeskrivelsene for utdanningen er gjengitt i vedlegg 1.

Vurdering

Dette er en videreutdanning for en yrkesgruppe som allerede er inne i faget, og læringsutbyttebeskrivelsen må ses i sammenheng med det. Når det gjelder studentens kunnskaper skal «basisen» i flere av læringsutbyttene allerede være på plass gjennom studentens grunnutdanning som fag/svennebrev i de aktuelle fagene for denne utdannelsen. Spekevareutdannelsen er en fordypning, påfyll og videreutvikling av eksisterende kunnskap med tillegg av flere spesifikke tema innen spekevareproduksjon som spekevaremetodikk, konserveringsmetoder, fermentering, råvarekunnskap til spekematprodukter osv. Noen av de andre temaene vi ser i

læringsutbyttebeskrivelsene er mer generelle, men er relevante for det meste av etterutdanning for denne bransjen.

Læringsutbyttene er beskrevet slik at en arbeidsgiver raskt vil kunne sette seg inn i hva studenten har tilegnet seg av kompetanse, og hvordan dette vil passe inn i en eventuell arbeidssituasjon.

Læringsutbyttebeskrivelsene er i tråd med NKR og er på nivå 5.1. Læringsutbyttene er tilstrekkelige for å gå rett ut i relevant jobb i spekevareproduksjon så lenge grunnutdannelsen er på plass innen man gjennomgår dette studiet, og det skal være ivaretatt i og med opptakskravet.

Samlet viser dette at kravet er oppfylt.

Anbefaling: Vi har noen «kosmetiske» forslag til endringer av noen av læringsutbyttene: I nest siste punkt under *Kunnskaper* kan dere vurdere å fjerne «makroperspektiv» der det står «makroperspektiv /samfunns- og verdiskapningsperspektiv». Vi mener beskrivelsen er noe gjentakende slik den står. Under *Ferdigheter* savner vi et læringsutbytte som gjelder at kandidaten «kan finne informasjon og fagstoff som er relevante for en yrkesfaglig problemstilling», men tilpasset spekevareproduksjon.

2.5 Omfang og nivå

Vi har vurdert dokumentasjonen opp mot følgende krav:

Fra fagskoleloven § 4 a første avsnitt første setning og andre avsnitt:

«Fagskoleutdanning skal ha et innhold og omfang som tilsvarer inntil to års utdanning på fulltid.»

«For å få akkreditert utdanninger på mindre enn et halvt års omfang må fagskolen fra før tilby minst én akkreditert fagskoleutdanning på 60 studiepoeng eller mer som det er uteksaminert kandidater fra minst to år.»

Fra fagskoleloven § 5 andre avsnitt tredje setning:

«Akkreditert fagskoleutdanning skal være i samsvar med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk.»

Fagskoleutdanning skal ha et innhold og omfang som tilsvarer inntil to års utdanning på fulltid, jf. fagskoleloven § 4 a første avsnitt første setning. Fagskoleutdanningen skal imøtekomme behovet for kvalifisert arbeidskraft i samfunnet, jf. også fagskoleloven § 4 andre avsnitt. I noen tilfeller kan kompetansebehovet dekket med kortere utdanninger. Det følger derfor av fagskolelovens § 4 a andre avsnitt at fagskoler kan tilby utdanninger av et mindre omfang enn et halvt år. Fagskolene har følgelig mulighet til å etablere kortere vitnemålsgivende utdanninger, under forutsetning av at kravene til utdanningens kvalitet opprettholdes og at utdanningen ligger på nivå 5 i NKR.

Det følger av fagskoleloven § 4 a andre avsnitt at to krav må være oppfylt for at fagskolen skal få akkreditert en utdanning på mindre enn et halvt års omfang. For det første kreves det at fagskolen fra før må tilby minst én akkreditert fagskoleutdanning på 60 studiepoeng eller mer. Dette kravet

skal sikre at fagskolene har en solid styringsordning, et reglement og system for kvalitetssikring. For det andre stilles det krav om at fagskolen må ha uteksaminert kandidater i minst to år. En akkreditering som ikke har ført til uteksaminerte studenter sier lite om fagskolens evne til å drive forsvarlig, fordi akkrediteringen gis basert på planer.

Det er videre et krav at utdanningens læringsutbytte er i samsvar med NKR, og at utdanningen ligger på nivå 5 i NKR, jf. fagskoleloven § 5 andre avsnitt tredje setning.

NOKUT har adgang til å akkreditere utdanninger på opptil 180 studiepoeng, jf. fagskoleforskriften § 42 første avsnitt første setning. Vilåret for å få behandlet søknad om utdanning på over 120 studiepoeng er at et slikt omfang er nødvendig ut fra internasjonale krav til yrkesutøvelse, særlige krav til sertifisering eller autorisasjon, eller særlige krav i lov- og regelverk, jf. fagskoleforskriften § 42 første avsnitt andre setning.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at utdanningens omfang og nivå er i samsvar med regelverket, jf. fagskoleloven § 4 a første avsnitt første setning og andre avsnitt.

Gjengivelse fra dokumentasjonen

Utdanningen har ifølge søknaden et omfang på 30 studiepoeng, og ligger på nivå 5.1 i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring.

Vurdering

Vår vurdering er at læringsutbyttebeskrivelsene er i tråd med NKR nivå 5.1. Utdanningen er på 30 studiepoeng, som er innenfor kravene til fagskoleutdannings omfang.

Samlet viser dette at kravet er oppfylt.

2.6 Internasjonale standarder, konvensjoner og avtaler

Vi har vurdert dokumentasjonen opp mot følgende krav:

Fra fagskoleforskriften § 47 fjerde avsnitt:

«NOKUT skal påse at fagskoleutdanningen er i tråd med de internasjonale standarder, konvensjoner og avtaler som Norge er forpliktet til å følge.»

Kravet er bare relevant dersom det finnes internasjonale standarder, konvensjoner eller avtaler som har betydning for den aktuelle fagskoleutdanningen. Det må vurderes konkret hvorvidt det finnes et internasjonalt regelverk som er av betydning for den enkelte fagskoleutdanning.

Det som kreves er at fagskoleutdanningen er «i tråd med» det relevante internasjonale regelverket. En alminnelig språklig forståelse av «i tråd med» tilsier at det sentrale er at fagskoleutdanningen ikke har et innhold som strider mot eller ikke er i samsvar med det internasjonale regelverket. Det må

derfor vurderes hvorvidt det er noe ved utdanningen som ikke er forenlig med en internasjonal avtale, konvensjon eller standard.

Konklusjon

Kravet er ikke aktuelt for denne utdanningen.

2.7 Opptakskrav

Vi har vurdert dokumentasjonen opp mot følgende krav:

Fra fagskoleforskriften § 7 første avsnitt, fjerde avsnitt første setning og femte avsnitt første setning:

«Kvalifisering for opptak

(1) Opptak til fagskoleutdanning krever enten relevant fag- eller svennebrev, treårig yrkesfaglig opplæring eller generell studiekompetanse [...], eller tilsvarende realkompetanse.

(4) Styret selv kan stille spesielle opptakskrav som er relevante for fagskoleutdanningen.

(5) Styret selv kan i tillegg stille opptakskrav om fullført og bestått fagskoleutdanning til fagskoleutdanninger.»

Bestemmelsen stiller krav til hvilke opptakskrav fagskolen kan stille for utdanninger.

Fagskoleopptak er regulert i fagskoleloven § 16. Fagskoleforskriften § 7 presiserer fagskolelovens kvalifiseringskrav. Det er presisert i bestemmelsens første ledd at opptak til fagskoleutdanning krever enten relevant fag- eller svennebrev, treårig yrkesfaglig opplæring eller generell studiekompetanse, eller tilsvarende realkompetanse. Innenfor disse rammene, er det fagskolene selv som bestemmer hvilke opptaksgrunnlag som gjelder for de utdanningene de tilbyr. Dette skal vedtas i forskrift, jf. fagskoleloven § 16 fjerde avsnitt, men skal også stå i studieplanen, jf. fagskoletilsynsforskriften § 2-1 femte avsnitt. I studieplanen er opptakskravet gjerne presisert mer i detalj enn i forskriften.

Opptakskravet må oppgi hva som er det generelle opptakskravet til studiet, (det vil si for eksempel å oppgi de aktuelle fagbrevene som gir opptak). Videre må opptakskravet ses i sammenheng med utdanningens overordnede læringsutbyttebeskrivelser, innhold og omfang. Det må vurderes hvorvidt det er realistisk at studentene kan nå det overordnede læringsutbyttet innenfor det oppgitte omfanget (studiepoeng) for utdanningen med opptakskravet som er gitt.

Opptakskravet skal også inneholde bestemmelser om realkompetansevurdering i tråd med fagskoleloven § 16 og fagskoleforskriften § 7. Realkompetanse er definert i fagskoleforskriften § 2 bokstav b som «dokumentert kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse tilegnet uavhengig av læringsarena, gjennom formell, ikke-formell og uformell utdanning». Opptak på grunnlag av realkompetanse forutsetter følgelig en tilsvarende kompetanse.

I utgangspunktet er det kun søkere som er 23 år eller eldre i opptaksåret som kan tas opp på grunnlag av tilsvarende realkompetanse, jf. fagskoleloven § 16 andre avsnitt første setning. Det kan

imidlertid gis unntak fra alderskravet for kunstfaglige skoleutdanninger, jf. fagskoleforskriften § 8, jf. fagskoleloven § 16 andre avsnitt.

Det følger av fagskoleforskriften § 7 fjerde avsnitt at fagskolens styre kan stille spesielle opptakskrav som er relevante for fagskoleutdanningen. Det ligger i «relevante» opptakskrav at det kreves at det spesielle opptakskravet har en viss relevans for den konkrete utdanningen. Med spesielle opptakskrav menes «krav om bestemte fag, fagbrev, svennebrev, karakterer, poeng, opptaksprøver, arbeidserfaringer, autorisasjoner, sertifiseringer eller andre yrkesgodkjenninger», jf. fagskoleforskriften § 7 fjerde avsnitt andre setning. Listen er uttømmende i den forstand at fagskolen ikke har anledning til å stille andre spesielle opptakskrav enn de som er listet opp. Dersom fagskolen har satt spesielle opptakskrav for utdanningen, må det komme tydelig frem hva som kreves av søkerne. Videre må fagskolen fastsette hvor stor vekt opptaksprøven skal tillegges dersom fagskoleutdanningen har opptaksprøve som spesielt opptakskrav, jf. fagskoleforskriften § 18.

I henhold til fagskoleforskriften § 7 tredje avsnitt kan realkompetansevurdering ikke foretas for opptak til fagskoleutdanninger der fagskolen har stilt som spesielt opptakskrav at studenten har yrkesgodkjenning, autorisasjon eller sertifisering etter annen lovgivning med grunnlag i fagskoleforskriften § 7 fjerde avsnitt.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at opptakskravet er i samsvar med regelverket, jf. fagskoleforskriften § 7 første avsnitt, fjerde avsnitt første setning og femte avsnitt første setning.

Gjengivelse fra dokumentasjonen

Utdanningen har ifølge søknaden følgende opptakskrav: «fullført og bestått videregående opplæring med fagbrev, svennebrev eller vitnemål fra relevant yrkesutdanning».

Dere skriver også at søkere med realkompetanse kan tas opp: «søkere som er 23 år eller eldre i opptaksåret, kan tas opp på grunnlag av tilsvarende kompetanse etter gjennomført realkompetansevurdering. Ved opptak med bakgrunn i realkompetanse, må søkeren fremlegge dokumentasjon på realkompetanse tilsvarende de ordinære opptakskravene».

Dere oppgir i tillegg fagbrev og svennebrev som kvalifiserer for inntak for studiet spekevareproduksjon:

Fagbrev:

- Fagarbeider industriell matproduksjon
- Kokk

Svennebrev:

- Pølsemaker
- Kjøttskjærer
- Slakter

For søkere med utenlandsk utdanning skriver dere at «søkere med utdanning tilsvarende norsk videregående opplæring, eller med realkompetanse fra de andre nordiske landene, vurderes ut fra kravene i § 2-3». Dere skriver videre at «søkere utenfor Norden må dokumentere likeverdig opplæring og praksis...ha bestått eller ha likeverdig realkompetanse i fellesfagene tilsvarende Vg1 og Vg2 i yrkesfaglige utdanningsprogram. De må også oppfylle krav om relevant praksis eller utdanning fra hjemlandet. Søkere må ha kunnskaper tilsvarende nivå B2 i «Test i norsk – høyere nivå».

Vurdering

Vår vurdering er at de fag- og svennebrevene som ligger til grunn er tilstrekkelig for denne utdannelsen. Det gjelder også tilsvarende realkompetanse.

Kompetansen som studentene skal sitte med etter endt utdanning passer de opptakskravene som er satt.

Den yrkeserfaringen studentene har fra sin grunnopplæring er tilstrekkelig for å kunne oppnå læringsutbytte i denne utdanningen. Det vil være en fordel å ha noen års erfaring fra yrket, men også søkere som kommer rett fra videregående opplæring (med de aktuelle fag-/svennebrevene) vil kunne oppnå læringsutbyttet. I praksis antar vi at dette er en etterutdanning de fleste vil ta på grunn av en jobb de allerede har i en spekevarebedrift.

Samlet sett viser dette at kravet er oppfylt.

2.8 Politiattest

Vi har vurdert dokumentasjonen opp mot følgende krav:

Fra fagskoleloven § 27 første og andre avsnitt:

«I utdanninger der studenter kan komme i kontakt med mindreårige som del av klinisk undervisning eller praksisstudier, skal fagskolen kreve at studentene skal legge frem politiattest som omtalt i politiregisterloven § 39 første ledd.

Fagskolen kan kreve politiattest ved opptak eller underveis i slike utdanninger.

Hvis det er gitt særlige regler om politiattest for bestemte typer arbeid, gjelder disse reglene tilsvarende for studenter som deltar i praksisstudier eller klinisk undervisning.»

Etter ordlyden oppstiller bestemmelsen en plikt for fagskolen til å kreve politiattest i visse situasjoner. Ordlydsforståelsen støttes av forarbeidene.

I vurderingen av om det skal kreves politiattest ved opptak, er det ikke nødvendig at studenten med sikkerhet vil komme i kontakt med mindreårige. I forarbeidene til fagskoleloven er det lagt til grunn at det er tilstrekkelig at det er en mulighet for at studenten, i forbindelse med praksisstudier eller klinisk undervisning, kan komme i kontakt med mindreårige på en slik måte at overgrep kan finne

sted. Dersom utdanningen ikke har obligatorisk praksis eller klinisk undervisning, er det ikke adgang til å kreve politiattest ved opptak dersom det bare er en mulighet for at studenten velger praksisopplæring eller klinisk undervisning i femtiden. Fagskolene kan imidlertid kreve politiattest fra disse studentene dersom de senere i utdanningsløpet skal delta i praktisk eller klinisk undervisning hvor vedkommende vil kunne komme i kontakt med mindreårige på en slik måte at overgrep kan finne sted.

Politiattest kan bare brukes dersom den bidrar til å øke tilliten til at mindreårige tas hånd om av skikkede personer, jf. politiregisterloven § 37 første avsnitt nr. 4. Det er i forarbeidene til fagskoleloven lagt til grunn at i utdanninger der en student kan komme i kontakt med utviklingshemmede eller andre sårbare grupper, vil vedkommende også kunne komme i kontakt med mindreårige.

I forarbeidene til fagskoleloven går det fram at man med «praksisstudier» legger Universitets- og høgskolerådets definisjon til grunn: studier som «kjennetegnes av at studenten for en tidsbestemt periode befinner seg i en situasjon hvor han eller hun skal arbeide omtrent som en yrkesutøver. Kravene til oppgaver, omfang og utførelse vil være ulike avhengig av hvor i studieløpet studenten befinner seg. Situasjonen er som oftest kjennetegnet av at praksisstudiene gjennomføres utenfor utdanningsinstitusjonens egen ramme, og at en fag-person på praksisstedet er veileder.»

Konklusjon

Kravet er ikke aktuelt for denne utdanningen.

2.9 Skikkethetsvurdering

Vi har vurdert dokumentasjonen opp mot følgende krav:

Fra fagskoleforskriften § 27 første og andre avsnitt:

«Skikkethetsvurdering skal foregå ved alle utdanninger der studenten kan utgjøre en fare, jf. § 26. (...)

Ved akkreditering av fagskoleutdanning skal det vurderes om fagskolen skal foreta skikkethetsvurderinger for den aktuelle fagskoleutdanningen.»

Fra fagskoleforskriften § 26:

«En skikkethetsvurdering skal avdekke om studenten har de nødvendige forutsetningene for å kunne utøve yrket. En student som i utdanningen eller i fremtidig yrkesutøvelse kan utgjøre fare for liv, fysisk og/eller psykisk helse, rettigheter og sikkerhet til barn, unge eller voksne i sårbare situasjoner, er ikke skikket for yrket.»

Det følger av fagskoleforskriften § 27 andre avsnitt at det skal vurderes om fagskolen skal foreta skikkethetsvurderinger for den aktuelle fagskoleutdanning ved akkreditering av fagskoleutdanning. Formålet med en skikkethetsvurdering er å avdekke om studentene har de nødvendige forutsetninger for å kunne utøve yrket, jf. fagskoleforskriften § 26 første setning.

Skikkethetsvurderinger skal foregå ved alle utdanninger der studenten kan utgjøre en fare, jf. § 26, jf. § 27 første avsnitt første punktum. Det følger av § 26 andre setning at vurderingstemaet er om det

er en fare for liv, fysisk og/eller psykisk helse, rettigheter og sikkerhet til barn, unge eller voksne i sårbare posisjoner.

I utdanninger der studentene er i kontakt med barn, unge eller voksne i sårbare posisjoner, og kan utsette deres liv, fysiske og/eller psykiske helse, rettigheter og sikkerhet for fare skal det dermed foretas skikketshetsvurderinger, jf. § 26, jf. § 27. Sårbare situasjoner kan foreligge der studenter har ansvar eller omsorg for et individ, og der det kan oppstå et tillitsforhold. Dette kan for eksempel være dersom studenter skal møte sårbare individer som en del av arbeidsoppgavene i praksis eller klinisk undervisning. Et annet eksempel er dersom studentene er avhengig av hverandre og sårbare i læringssituasjonen eller yrkesutførelsen, blant annet som kollegaer.

Dersom studenter kan utgjøre en slik fare må det foretas skikketshetsvurdering, jf. § 27 første avsnitt første setning. Det er fagskolens ansvar å legge utdanningene til rette for at vurderingen av om en student er skikket for yrket, kan foretas innenfor formatet på utdanningen. Læringsformene må dermed være egnet til å avdekke studentenes skikketshet.

Det er kun utdanninger definert i § 27, jf. § 26 som kan underlegges en egen skikketshetsvurdering.

Konklusjon

Kravet er ikke aktuelt for denne utdanningen.

2.10 Fagmiljø og sensorer

2.10.1 Fagmiljøet som er tilknyttet utdanningen – størrelse og kravspesifikasjon

Vi har vurdert dokumentasjonen opp mot følgende krav:

Fra fagskoletilsynsforskriften § 2-3 første og tredje avsnitt:

«Fagmiljøets størrelse og kompetanse skal stå i forhold til antallet studenter og utdanningens innhold og egenart. I fagmiljøet skal det finnes personer med utdanning minst på fagskolenivå, utdanningsfaglig kompetanse og oppdatert yrkeserfaring.»

«Fagskolen skal fastsette egne krav til fagmiljøets størrelse, kompetanse og sammensetning.»

Fagmiljø er definert i fagskoletilsynsforskriften § 1-2 bokstav a som «de som regelmessig og direkte bidrar til å gjennomføre, organisere eller utvikle utdanningen eller fagområdet». Fagmiljøet kan bestå av fast ansatte, midlertidige ansatte og timelærere, og de ansatte kan være i heltids- eller deltidsstillinger.

Bestemmelsens første avsnitt første setning beskriver et overordnet krav om at fagmiljøets størrelse og kompetanse skal stå i forhold til utdanningens innhold og egenart, og til hvor mange studenter som til enhver tid tar utdanningen. Videre stilles det konkrete krav til hva slags kompetanse personer i fagmiljøet skal ha. Det er ikke stilt noen absolutte krav til hvor mange personer som må være del av fagmiljøet. Det sentrale er at fagmiljøet må bestå av nok personer til at det er mulig å gjennomføre alle aktiviteter knyttet til planlegging, undervisning, tilbakemelding, vurdering med videre. Hvor

mange personer som trengs, vil i stor grad avhenge av hvor mange studenter som tar utdanningen. Videre bør fagmiljøets størrelse være robust nok til å tåle endringer som for eksempel uventet fravær eller liknende.

Kompetansekravene gjelder for det samlede fagmiljøet. Hvilken kompetanse som skal finnes i et konkret fagmiljø krever en konkret vurdering av blant annet den enkelte utdanningens faginnhold og undervisningsform. Fagmiljøet må ha rett faglig kompetanse til å kunne gjennomføre opplæring og vurdering i tråd med studieplanen. Utdanningsformen vil kunne påvirke hvilken kompetanse som er nødvendig i fagmiljøet. Også sammensetningen av studentene, og studentenes startkompetanse, vil kunne påvirke hva som kreves av fagmiljøet.

I tillegg til det overordnede kravet er det også et krav i bestemmelsens første avsnitt andre setning om at det finnes noen i fagmiljøet med relevant utdanning minst på fagskolenivå, relevant utdanningsfaglig kompetanse, jf. § 1-2 bokstav b, og oppdatert relevant yrkeserfaring. Disse kravene er relative og må stå i forhold til utdanningens type og målgruppe.

Det følger av bestemmelsens tredje avsnitt at fagskolen skal fastsette egne krav til fagmiljøets størrelse, kompetanse og sammensetning. Det som er gjennomgått ovenfor her er følgelig generelle minimumskrav. Fagskolen må fastsette egne fagspesifikke lokale krav til hvilket fagmiljø den enkelte utdanning skal ha.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at fagmiljøets størrelse og kompetanse står i forhold til antallet studenter og utdanningens innhold og egenart, men at fagskolen ikke har fastsatt egne fagspesifikke krav til fagmiljøets størrelse, kompetanse og sammensetning, jf. fagskoletilsynsforskriften § 2-3 første og tredje avsnitt.

Gjengivelse fra dokumentasjonen

Utdanningen har ifølge søknaden tre ansatte som vil bidra til læringsaktiviteter i utdanningen når den er i full drift. Disse bidrar med til sammen 0,84 årsverk, og 0,84 av årsverket er fast ansatte. Videre har dere oppgitt at det er 10 heltidsekvivalenter av studenter som vil være i utdanning samtidig når utdanningen er i full drift.

Dere skriver videre at «Trøndelag høyere yrkesfagskole har ca. 90 fast tilsatte lærere som dekker et bredt fagområde. Skolen leier inn lærere på områder der skolen mangler kompetanse».

I kravspesifikasjonen angir dere hva som er kompetansekravene for de ulike emnene. For alle emnene er det oppgitt følgende krav: «Formell utdanning minst på samme nivå som det undervises i, innen det aktuelle fagområdet eller nærliggende fagområder. Digital kompetanse relevant for utdanningen. Relevant og oppdatert yrkeserfaring.»

Dere har oppgitt følgende krav til faglig ansvarlig: «Formell utdanning minst på samme nivå som det undervises i, innen det aktuelle fagområdet eller nærliggende fagområder. Digital kompetanse relevant for utdanningen med formell pedagogisk utdanning (PPU/Nettpedagogikk). Relevant og oppdatert yrkeserfaring. Krav til tidligere erfaring innen koordinering av studier ved høyere utdanning.»

Videre står det i kravspesifikasjonen at ved tilsetting av nye lærere stilles det generelt krav om pedagogisk kompetanse, og at lærere som ikke innehar denne kompetansen ved tilsetting blir tilsatt på vilkår av at de gjennomfører 60 stp. pedagogisk utdanning for voksne i løpet av tre år etter tilsetting. Videre skriver dere at enten skal utdanningsfaglig ansvarlig for studiet ha gjennomført nettpedagogisk kompetanse, eller flere av de som underviser på studiet skal ha gjennomført slik utdanning.

Dere har også lagt ved en tabell over undervisningspersonalet hvor dere har oppgitt tre navngitte personer og beskrevet hvilken formell utdanning og yrkeserfaring disse har. Samlet sett har det planlagte fagmiljøet utdanning som for eksempel doktorgrad i bioteknologi, utdanning i sjømat og produktutvikling, universitetsemner innenfor blant annet vindkraft, vannkraft, elektro, kuldeteknikk og maskin, samt fagskoleutdanning i elkraft. Fagmiljøet har også utdanningsfaglig utdanning (PPU) og én person har nettpedagogikk (15 stp.) fra Nord Universitet. Av yrkeserfaring har personene blant annet erfaring fra Sintef Fiskeri og Havbruk, O3C Nutraceuticals AS, Ørland Meieriskole og flere meierier, NSB, Mantena, Bombardier, med mer.

Vurdering

Om fagmiljøets størrelse: Vi vurderer at fagmiljøets størrelse står i forhold til antallet studenter og utdanningens innhold og egenart.

Om kravene dere stiller til fagmiljøet: Det går fram av fagskoletilsynsforskriften at fagskolene skal fastsette egne fagspesifikke lokale krav til hvilket fagmiljø den enkelte utdanning skal ha. Det er implisitt i dette at kravene må være mer fagspesifikke enn kravene som allerede finnes i fagskoletilsynsforskriften. Vi vurderer at kravene dere har formulert er for generelle og at de ikke oppfyller hensikten med kravet om å fastsette lokale krav. Det gjelder både de kravene dere har stilt til fagmiljøet som helhet, og de kravene dere har stilt til undervisere i hvert emne.

Om det planlagte fagmiljøet: Fagmiljøet har i all hovedsak relevant kompetanse for denne utdanningen. Utdanningen passer inn i andre matrelaterte utdanninger som fagmiljøet allerede er engasjert i, som for eksempel *Matteknikk*.

Det kan se ut til at fagmiljøet mangler noe praktisk erfaring med å produsere spekemat (yrkeserfaring). Vi forutsetter at denne kompetansen hentes inn gjennom samarbeid med bedriftene.

Den utdanningsfaglige kompetansen er ivaretatt i utdanningen, også med nettpedagogisk kompetanse i fagmiljøet.

Samlet viser dette at kravet ikke er oppfylt.

Anbefaling: Vi anbefaler at dere styrker fagmiljøet med personer som har oppdatert yrkeserfaring fra spekevareproduksjon.

2.10.2 Den utdanningsfaglige ansvarlige

Vi har vurdert dokumentasjonen opp mot følgende krav:

Fra fagskoletilsynsforskriften § 2-3 andre avsnitt bokstav b:

«Utdanningen skal ha en utdanningsfaglig ansvarlig med utdanningsfaglig utdanning som har ansvar for å legge til rette for studentenes læring.»

Det stilles krav om at utdanningen må ha en utdanningsfaglig ansvarlig som har utdanningsfaglig utdanning og som har ansvar for å legge til rette for studentenes læring. Kravet må ses i sammenheng med kravet i bestemmelsens første avsnitt om at noen i fagmiljøet skal ha «utdanningsfaglig kompetanse».

Kravet i § 2-3 annet avsnitt bokstav b er at den utdanningsfaglige ansvarlige har «utdanningsfaglig utdanning». Med utdanningsfaglig utdanning menes pedagogisk utdanning. Det forutsettes at det trengs utdanningsfaglig utdanning rettet mot læring minst på nivå med videregående opplæring. Kravet er følgelig strengere enn hva som følger av definisjonen av «utdanningsfaglig kompetanse» i fagskoletilsynsforskriften § 1-2. Det er følgelig ikke tilstrekkelig med kun utdanningsfaglig kompetanse fra relevant undervisningsarbeid, eller lignende.

Det er tilstrekkelig at den utdanningsfaglige ansvarlige har en «generell» pedagogisk utdanning, og det kreves derfor ikke at personens utdanning er tilpasset undervisningsformen på den aktuelle utdanningen i form av stedbasert eller nettbasert utdanning. Det er tilstrekkelig at noen i fagmiljøet har kompetanse knyttet til undervisningsformen, jf. fagskoletilsynsforskriften § 2-3 første avsnitt.

Én person kan fylle rollen som utdanningsfaglig ansvarlig for flere utdanninger. Det krever imidlertid at hen har tilstrekkelig kapasitet til å legge til rette for studentenes læring for alle utdanningene. Det kreves ikke at den utdanningsfaglige ansvarlige har undervisningsoppgaver i utdanningene hen er ansvarlig for, men det vil som regel være en fordel for fagskolen.

Det følger av bestemmelsens tredje avsnitt at fagskolen skal fastsette egne krav til fagmiljøets størrelse, kompetanse og sammensetning. Det som er gjennomgått ovenfor her er følgelig generelle minimumskrav. Fagskolen må fastsette egne fagspesifikke lokale krav til hvilket fagmiljø den enkelte utdanning skal ha, og det må komme fram av kravspesifikasjonen hvilke krav fagskolen setter til den som skal fylle rollen som utdanningsfaglig ansvarlig.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at utdanningen har en utdanningsfaglig ansvarlig med relevant utdanningsfaglig kompetanse, jf. fagskoletilsynsforskriften § 2-3 annet avsnitt bokstav b.

Gjengivelse fra dokumentasjonen

I søknadsskjemaet skriver dere at den utdanningsfaglige ansvarlige er lektor, med følgende utdanningsfaglige kompetanse:

- Den nasjonale rektorutdanningen fra NTNU (2012-2013)
- PPU for yrkesfaglærere fra Høgskolen i Nord-Trøndelag (1994-1996)

Vurdering

Vår vurdering er at den utdanningsfaglig ansvarlige har relevant utdanningsfaglig kompetanse.

Samlet viser dette at kravet er oppfylt.

2.10.3 Den faglige ansvarlige

Vi har vurdert dokumentasjonen opp mot følgende krav:

Fra fagskoletilsynsforskriften § 2-3 andre avsnitt bokstav a:

«Utdanningen skal ha en faglig ansvarlig som har ansvar for utviklingen og gjennomføringen av utdanningen. Den faglig ansvarlige skal ha utdanning som er relevant for utdanningens innhold og egenart, og være ansatt i minst 50 prosent stilling ved fagskolen.»

Det stilles krav til at utdanningens faglige ansvarlige skal ha en bestemt utdanning, og utdanningen må være relevant for den aktuelle fagskoleutdanningen. Den som er ansatt i stillingen må både oppfylle kravet fagskolen har satt i kravspesifikasjonen og kravene i fagskoletilsynsforskriften § 2-3 annet avsnitt bokstav a.

Personen som har rollen som faglig ansvarlig skal være ansatt ved fagskolen i minst 50 prosent stilling på søknadstidspunktet. Sistnevnte er begrunnet i at fagskolens styre og ledelse skal ha arbeidsrettslig styring over den faglige ansvarlige. Den faglige ansvarlige må ha kompetanse til å hente inn og kvalitetssikre bidrag fra fagmiljøet og/eller samarbeidsaktørene, slik at hen kan sikre at utdanningen utvikles og gjennomføres på en måte som er egnet til at studentene kan oppnå læringsutbyttet.

Én person kan fylle rollen som faglig ansvarlig for flere utdanninger. Det krever imidlertid at hen har tilstrekkelig kapasitet til å utføre oppgavene og ivareta ansvaret som følger med rollen for alle utdanningene.

Det følger av bestemmelsens tredje avsnitt at fagskolen skal fastsette egne krav til fagmiljøets størrelse, kompetanse og sammensetning. Det som er gjennomgått ovenfor her er følgelig generelle minimumskrav. Fagskolen må fastsette egne fagspesifikke lokale krav til hvilket fagmiljø den enkelte utdanning skal ha, og det må komme fram av kravspesifikasjonen hvilke krav fagskolen setter til den som skal fylle rollen som faglig ansvarlig.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at utdanningen har en faglig ansvarlig som har ansvar for utviklingen og gjennomføringen av utdanningen, at faglig ansvarlig har utdanning som er relevant for utdanningens innhold og egenart, og at vedkommende er tilsatt i minimum 50 prosent stilling, jf. fagskoletilsynsforskriften § 2-3 annet avsnitt bokstav a.

Gjengivelse fra dokumentasjonen

I søknadsskjemaet skriver dere at faglig ansvarlig ved skolen er ansatt i 100 prosent stilling. Vedkommende har blant annet følgende relevante faglige kompetanse:

- Doktorgrad i bioteknologi
- Bachelor i Næringsmiddelteknologi

Videre har dere oppgitt at den faglige ansvarlige har ansvar for én annen utdanning ved fagskolen.

Vurdering

Vår vurdering er at doktorgrad i bioteknologi og bachelor i Næringsmiddelteknologi er relevant formell utdanning for den faglige ansvarlige, ettersom store deler av kunnskapen i spekevareproduksjon og forståelsen av denne baserer seg på en dyp forståelse av faget kjøtteknologi, noe som ikke den ordinære fagutdannelsen (fag-/svennebrev) gir tilstrekkelig av.

Vi vurderer også at 100 % stilling er mer enn minstekravet på 50 % stilling.

Samlet viser dette at kravet er oppfylt.

2.10.4 Sensorenes kompetanse

Vi har vurdert dokumentasjonen opp mot følgende krav:

Fra fagskoletilsynsforskriften § 2-5:

«Sensorene skal ha kompetanse til å vurdere om studenten har oppnådd læringsutbyttet for emnet eller utdanningen.»

Bestemmelsen stiller krav til hvilken kompetanse sensorene skal ha. Det sentrale er at sensorene har en kompetanse som gjør det mulig å vurdere hvorvidt studenten har oppnådd læringsutbyttet for emnet eller utdanningen. Studentenes kunnskap, ferdigheter og kompetanse må bli prøvd på en upartisk og faglig betryggende måte, og vurderingen skal sikre det faglige nivået ved den aktuelle utdanningen, jf. fagskoleloven § 21 første avsnitt. Det er ikke et krav at sensorene må være eksterne, men fagskoleloven krever enten en ekstern evaluering av vurderingen eller vurderingsordningene, jf. fagskoleloven § 21 første avsnitt siste punktum.

Hvilken kompetanse sensorene skal ha må vurderes opp mot de oppgavene sensoren skal ha. Det betyr at det kan være forskjell på om sensuren gjelder et enkeltemne eller utdanningen som helhet. For å kunne vurdere om studentene har oppnådd læringsutbyttet må sensorene ha god kjennskap til læringsutbyttebeskrivelsene. Sensoren må videre ha oppdatert fagkunnskap, og kunnskap og kompetanse om yrkesfeltet tilpasset det sensuoppdraget hen skal utføre.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at dere ikke har sikret at sensorene har tilstrekkelig kompetanse til å vurdere om studenten har oppnådd læringsutbyttet i emnet eller utdanningen, jf. fagskoletilsynsforskriften § 2-5.

Gjengivelse fra dokumentasjonen

I søknadsskjemaet skriver dere at «krav til sensor er samme som for faglærer i aktuelt emne med unntak av krav til pedagogisk kompetanse». I kravspesifikasjonen er kravene beskrevet for hvert enkelt emne, og dere skriver videre at kravene er «formell utdanning minst på samme nivå som det undervises i, innen det aktuelle fagområdet eller nærliggende fagområder. Digital kompetanse relevant for utdanningen. Relevant og oppdatert yrkeserfaring».

Vurdering

Vår vurdering er at beskrivelsene av hvilke krav dere stiller til sensorenes kompetanse er for generelle. Vi kan derfor ikke se at dere har sikret at sensorene har tilstrekkelig kompetanse til å vurdere om studenten har oppnådd læringsutbyttet. Beskrivelsene av sensorenes kompetanse må spesifiseres, og tydeliggjøres slik at det er tydelig at sensorene har kompetanse til å vurdere om studenten har oppnådd utdanningens læringsutbytte.

Samlet viser dette at kravet ikke er oppfylt.

2.10.5 Praksisveiledernes kompetanse

Vi har vurdert dokumentasjonen opp mot følgende krav:

Fra fagskoletilsynsforskriften § 2-4:

«Eksterne praksisveiledere skal ha kompetanse til å veilede og vurdere studentene i praksis.»

Bestemmelsen oppstiller krav til de eksterne praksisveilederne. Kravet er bare relevant for utdanninger med praksis. Interne praksisveiledere er en del av fagskolens fagmiljø og dekkes av kravene i fagskoletilsynsforskriften § 2-3.

Med «ekstern praksisveileder» forstås den veilederen studenten har på arbeidsplassen der studentene har sin praksis. Praksisveilederen skal kunne veilede studentene slik at de oppnår læringsutbyttet for utdanningen. For å kunne oppnå dette formålet må praksisveilederen kjenne læringsutbyttebeskrivelsen for den konkrete utdanningen og praksisen. Videre skal praksisveilederen vurdere studentenes kompetanse, og må derfor ha kompetanse i å vurdere, kjenne fagskolens vurderingskriterier, og forstå karakterskalaen og hva som er godt nok for å bestå praksis.

Konklusjon

Kravet er ikke aktuelt for denne utdanningen.

Vedlegg 1: Læringsutbyttebeskrivelser

Overordnede læringsutbyttebeskrivelser hentet fra søknadsskjema

Kunnskap

Studenten

- har kunnskap om råvarer, resepter og produksjonsmetoder som er gjeldende i spekevareproduksjon
- har kunnskap om sensorikk og sensoriske analyser som har betydning for produktkvalitet
- har kunnskap om prosessutstyrets hensikt, virkemåte og vedlikehold
- har kunnskap innen konserverings- og emballasjeteknologi som gjelder innen spekevareproduksjon
- har kunnskap om styringssystemer og vedlikeholdssystemer
- har kunnskap om metoder for systematisk kvalitets -og forbedringsarbeid
- har kunnskap om relevante digitale verktøy innen spekevareproduksjon og drift
- har innsikt i sentrale lover, forskrifter og bransjeretningslinjer som regulerer drift og kvalitet knyttet til spekevareproduksjon og kan oppdatere sin kunnskap innen fagfeltet
- har kunnskap til å delta innen HMS-arbeidet i en bedrift i henhold til HMS prinsipper gitt i sentrale lover og forskrifter
- har kjennskap til teknologisk utvikling i prosessindustrien som har betydning for spekevareproduksjon
- forstår betydningen av spekevareproduksjon og prosessutvikling i et makroperspektiv fra bås til bord i et samfunns- og verdiskapingsperspektiv
- kan oppdatere sin kunnskap om spekevareproduksjon og produksjonstekniske prosesser

Ferdigheter

Studenten

- kan anvende faglig kunnskap for å vurdere valg av råvare, resept, produksjonsutstyr, produksjonsmetoder og emballasje for å sikre god produktkvalitet og trygge spekevarer
- kan anvende kunnskap om råvarenes sammensetning og egenskaper for å forstå årsak til endringer i produkter under produksjonsprosessen
- kan anvende den faglige kunnskapen for å forstå konserveringsprinsipper som benyttes i spekevareproduksjon
- kan anvende faglige kunnskaper innen sensorikk og sensoriske analyser for å sikre god produktkvalitet

- kan gjøre rede for hvordan en kan sikre trygg matproduksjon i alle trinn i produksjonsprosessen fra råvare til ferdig produkt ved hjelp av systemer for kvalitet
- kan anvende metoder for risikoanalyse
- kan anvende styringssystemer og vedlikeholdssystemer i arbeidet med å overvåke og kontrollere prosesser
- kan anvende faglig kunnskaper innen HMS-prinsipper og gjeldende regelverk for utøvelse av HMSarbeid i bedriften
- kan gjøre rede for valg av verktøy, metoder og prinsipper innen produksjonsplanlegging, logistikk, og produksjonsflyt

Generell kompetanse

Studenten

- kan planlegge, gjennomføre og drifte anlegg for spekevareproduksjonsprosesser basert på en helhetlig systemforståelse, etiske, miljømessige, HMS-krav og bærekraftig utvikling
- kan utvikle en prosessforståelse i tråd med etiske krav som er gjeldene for matbransjen og samfunnets normer
- har utviklet en etisk grunnholdning som innebærer at kandidaten kan utføre spekevareproduksjon med tradisjonsrike verdier
- kan arbeide i tverrfaglige team og ta ansvar for planlegging, utførelse, vurdering og dokumentasjon
- kan ved hjelp av styringssystemer og produksjonsteknisk innsikt utføre endringer/vedlikehold av produksjonsprosesser/-utstyr
- kan overvåke produksjonsprosesser innenfor eget ansvars- og kompetanseområde
- kan bygge relasjoner og samarbeide med andre spekevareprodusenter og på tvers av fag, samt med eksterne grupper i matbransjen
- kan planlegge og gjennomføre prosessstekniske arbeidsoppgaver som bidrar til driftsutvikling (spekevareproduksjon)
- kan bidra til å utvikle produksjonsprosesser innen spekevareproduksjon som bidrar til verdiskapning

Vedlegg 2: Sakkyndige

NOKUT skal vurdere om søknaden oppfyller kravene til akkreditering av fagskoleutdanning.

NOKUT oppnevner sakkyndige som skal avgi rapport med anbefalinger om vedtak til NOKUT, jf. fagskoleforskriften § 46. NOKUT har stilt krav til de sakkyndiges kompetanse, jf. fagskoletilsynsforskriften § 5-3 første og andre avsnitt.

Til vurderingen av denne søknaden har NOKUT oppnevnt et sakkyndig panel med disse medlemmene:

- **Førsteamanuensis Olga Gjerald, Universitetet i Stavanger (panelleder)** Olga Gjerald er førsteamanuensis i serviceledelse ved Norsk hotellhøgskole, UiS. Hun avla sin ph.d. ved UiS i 2010 med avhandlingen «Basic assumptions of service employees: Influence on employee job outcomes». Gjerald har mastergrad i reiseliv fra Høgskolen i Finnmark, samt årsstudium I markedsføring fra Høgskolen i Harstad, i tillegg til en høyere utdanning innen pedagogikk og språkvitenskap fra Murmansk. Før Gjerald gikk over til academia, arbeidet hun i reise og hotellbransjen i en årrekke, som vert, guide, tolk, prosjektkoordinator og salgs og markedsansvarlig. Gjerald har erfaring som sakkyndig for NOKUT. Hun leder dette panelet.
- **Studentrepresentant, Tom Alexander Østensen, hovedstyremedlem i ONF** Tom Alexander Østensen er hovedstyremedlem i Organisasjonen for norske fagskolestudenter, ONF. Østensen har bakgrunn som møbelsnekker, og har studert *Bygg* ved Fagskolen i Hordaland (uteksaminert våren 2021). Østensen har mye erfaring med å jobbe for studentenes interesser gjennom velferdsarbeid og studentpolitikk i Vestland fylke.
- **CVO og co-funder, Knut Wien, Startup Norway** Wien har en bachelor i Business og produktutvikling, og en mastergrad i entreprenørskap fra NTNU. Han har lang erfaring med entreprenørskap, og har bred kompetanse som omfatter både prosjektledelse, ledelse på toppnivå, ledelse i ressurseffektiv verdiskapning og sirkulær næringsaktivitet og entreprenørskap. Wien har etter endt utdanning blant annet vært med på å starte nettsiden *classmate.no*, samt *Angel Challenge AS*, hvor han har arbeidet med gründere. I de senere årene har han vært med å bygge opp og drifte *Startup Norway*. Dette er en nettverks og læringsarena for entreprenører, hvor de kan arbeide og treffe andre gründere. *Startup Norway* samarbeider med blant annet *Innovasjon Norge*, *Telia*, *Smart Innovation Norway*, med flere andre.

I tillegg har NOKUT innhentet en uttalelse fra en sakkyndig fagperson:

- **Pølsemaker Tom Johannessen, Nofima** Johannessen er utdannet pølsemakermester og næringsmiddeltekniker med erfaring fra kjøttproduksjon, fiskematproduksjon og har flere års relevant erfaring som ferskvarerjef. Johannessen er ansatt hos *Nofima*, et matforskningsinstitutt som driver forskning og utvikling for akvakulturnæringen, fiskerinæringen og matindustrien. Her holder

han blant annet kurs i spekematproduksjon. Johannessen jobber med kjøttproduksjon i stor og liten skala, fra deltagelse i EU-prosjekter/ forskningsprosjekter til lokalmatprodusenter over hele landet. Videre hjelper Johannessen bedrifter med utvikling av resepter og tilpassinger til nye regelverk, nytt utstyr og hjelp til å forstå effekten av alle prosesser og ingredienser i et produkt. Johannessen er hoveddommer i NM kjøttprodukter, og han er medlem av fagjuryen spesialitet i stiftelsen Norsk Mat. I 2019 mottok han stiftelsen Matmerk sin hederspris.

Sakkyndige skal ikke ha oppgaver ved fagskolen eller ha andre tilknytninger til fagskolen som kan medføre inhabilitet, jf. forvaltningsloven § 6. De sakkyndige har erklært at de er habile i saken.

Søkerinstitusjonen har fått anledning til å uttale seg om NOKUTs forslag til sakkyndige, jf. fagskoletilsynsforskriften § 5-3 fjerde avsnitt.

DRAMMENSVEIEN 288 | POSTBOKS 578,1327 LYSAKER | T: 21 02 18 00 | NOKUT.NO